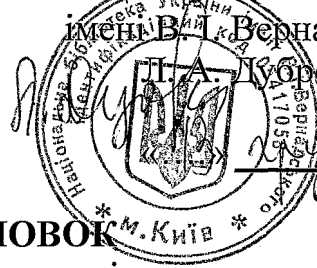

ЗАТВЕРДЖУЮ

Генеральний директор
Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
П. А. Дубровіна

2024 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення
результатів докторської дисертації старшого наукового співробітника
відділу стародруків та рідкісних видань

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Римарович Ірини Олегівни

на тему: «Бібліотеки католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської
дієцезії XVII-XIX ст.: історико-бібліотекознавчий аспект», поданої на
здобуття наукового Римарович ступеня доктора історичних наук за
спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство,
бібліографознавство

Розглянувши дисертацію у вигляді рукопису старшого наукового співробітника відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – НБУВ) Ірини Олегівни на тему: «Бібліотеки католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії XVII-XIX ст.: історико-бібліотекознавчий аспект», подану на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, а також результати фахового міжінститутського семінару на базі Інституту книгознавства та Інституту рукопису НБУВ від 12 грудня 2024 р., протокол № 2, рецензенти ухвалили висновок про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів докторської дисертації.

Актуальність дослідження зумовлена суспільною і культурною роллю, яку відігравали бібліотеки в історії суспільства. Обрані для дослідження 12 бібліотек римо-католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії досі не були об'єктами комплексних історико-

бібліотекознавчих досліджень як у вітчизняному історичному бібліотекознавстві, так і зарубіжному. Перебуває поза увагою науковців і книжкова культура монастирського середовища орденських осередків досліджуваних книгозбірень. Залишаються невідомими широкому колу науковців-гуманітаріїв доля книжкових фондів названих бібліотек, місця теперішнього зберігання їхніх стародруків та інформаційна наповненість бібліотечних примірників, яку несуть у собі їх провенієнції, маргінальні написи, друкарські особливості видань. У вітчизняному бібліотекознавстві книгозбірні католицьких монастирів України фактично були виведені за межі культурного простору України.

Наукова робота тісно пов'язана з проблематикою НДР Інституту книгознавства НБУВ.

Мета та завдання дослідження чітко сформульовані І. О. Римарович: на документальній основі реконструювати історію бібліотек 12 католицьких монастирів; представити книгознавчу характеристику їхніх фондів та їх вагомість як інформаційного комплексу джерел для широкого спектру гуманітарних досліджень; висвітлити аспекти книжкової культури в католицьких монастирях Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії, відповідно організацію монастирських бібліотек, правила їхньої роботи, засади бібліографічного опрацювання літератури; на фактологічному матеріалі засвідчити, що ці бібліотеки є історико-культурними пам'ятками доби Католицької реформації на етнічних українських землях XVII–XVIII ст., а їх стародруки повинні бути внесені до Державного реєстру книжкових пам'яток України; продемонструвати важливість комплексного підходу в історико-бібліотекознавчих дослідженнях монастирських книгозбірень, який не тільки підвищує науковий рівень дослідження, але виводить історичне бібліотекознавство на міждисциплінарний рівень комунікації з різними галузями історичної науки та гуманітарними дисциплінами.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що авторка вперше на солідній документальній основі реконструювала історію обраних бібліотек,

на фактологічному матеріалі висвітлює і аналізує різні аспекти книжкової культури, притаманні католицьким чернечим осередкам Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії, справедливо і аргументовано розглядає історію цих бібліотек як складову історії бібліотечної справи України та сегмент культурного життя Правобережної України XVII–XIX ст. Вперше введено у науковий обіг і представлено археографічне опрацювання 19 документів, що висвітлюють склад і зміст фондів монастирських бібліотек.

Методологічну основу дослідження становлять принципи історизму, наукової об'єктивності та системності. У роботі використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції. Авторкою застосовано спеціально-історичні методи, а саме: метод джерельної евристики; метод критики джерел, структурно-типологічний, квантативний, компаративний методи. Окрім того, залучено спеціальні методи книгознавчих досліджень, зокрема, бібліографічний, друкарський та палеографічний. З метою віддзеркалення інформаційного наповнення документів, які висвітлюють склад і зміст бібліотечних фондів, І. О. Римарович запропонувала і обґрунтувала варіанти дефініцій цих документів (каталог, інвентар, сумарій, список), чітко окреслила методологічні засади дослідження монастирських бібліотек та джерелознавчого дослідження провенієнцій бібліотечних примірників.

Теоретичне та практичне значення дослідження визначається тим, що авторка підготувала цінну в історико-бібліотекознавчому значенні й науково автентичну роботу з книгознавства та бібліотекознавства. В дисертації на документальній основі представлено реконструкцію історії досліджених книгозбірень, організацію бібліотечних фондів та їх структурно-тематичний аналіз, висвітлено функціонування монастирських бібліотек як структурних частин орденських осередків, введено інформацію про розповсюдження праць відомих церковних діячів XVIII ст., на фактологічному матеріалі продемонстровано вагому роль провенієнцій в історико-бібліотекознавчих та історико-книгознавчих дослідженнях.

Матеріали дослідження, основні його положення та узагальнення можуть бути використані у науково-дослідній діяльності – у подальшому дослідженні історії книжкової культури на етнічних українських землях та історії бібліотечної справи; при написанні синтетичних праць з історії бібліотек та історії книги, історії Церкви на Правобережній Україні у XVII ст. – першій половині XIX ст., при підготовці довідкових праць з історичного бібліотекознавства та маргіналістики як спеціальної історичної дисципліни; у навчальному процесі – при підготовці спеціалізованих навчальних курсів, підручників і навчальних посібників, для лекційного і методичного забезпечення навчальних дисциплін для здобувачів вищої освіти; у музейній роботі та в інформаційній і просвітницькій діяльності. Оскільки основна кількість стародруків досліджених бібліотек нині зберігається у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, результати дослідження нададуть можливість на науковій основі глибше розкрити фонди найбільшої бібліотеки України, ввести нову інформацію про формування її фондів шляхом створення електронних ресурсів, суттєво доповнити відомості про історико-культурні фонди НБУВ.

Структура роботи визначена завданнями та логікою дослідження, складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури. Написана науковою мовою, висновки відповідають меті і завданням дослідження, обґрунтовані й достовірні.

Основні результати дослідження опубліковано у фахових виданнях України, у наукових періодичних виданнях інших держав (Польща), оприлюднено на 41 науковій конференції та семінарі, з них 23 міжнародні.

Положення наукової теми апробовані у 23 статтях у вітчизняних та зарубіжних виданнях, з них 3 – Web of Science та Scopus, розділі колективної монографії, а також у 23 публікаціях, вміщених у науковий збірниках і збірниках матеріалів наукових конференцій. Робота не містить ознак академічного плагіату. Публікації достатньо повно відображають представлені в роботі теоретичні та практичні

положення / висновки / результати. Таким чином, вищенаведене дозволяє зробити висновок про повноту оприлюднених результатів дисертації.

Дисертація Римарович Ірини Олегівни у вигляді рукопису на тему «Бібліотеки католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії XVII-XIX ст.: історико-бібліотекознавчий аспект», подана на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук, є самостійним і завершеним дослідженням, актуальним для історії книгознавства, бібліографознавства та бібліотечної справи, вона має значну теоретичну та практичну цінність.

Дисертація відповідає зазначеній спеціальності та профілю спеціалізованої вченої ради Д 26.165.01 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського. За науковим рівнем, новизною постановки завдань, обґрунтованістю головних положень і висновків, теоретичним та практичним значенням дисертація Римарович Ірини Олегівни на тему: «Бібліотеки католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії XVII-XIX ст.: історико-бібліотекознавчий аспект» відповідає вимогам МОН України щодо докторських дисертацій, зокрема п. п. 7-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук у спеціалізованій вченій раді.

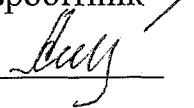
УХВАЛЕНО:

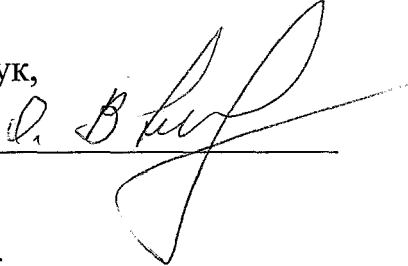
1. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Римарович І. О. у вигляді рукопису на тему: «Бібліотеки католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії XVII-XIX ст.: історико-бібліотекознавчий аспект» відповідає спеціальності 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство та вимогам п. п. 7-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук»,

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

2. Рекомендувати дисертацію Римарович І. О. у вигляді рукопису на тему «Бібліотеки католицьких монастирів Луцької/Луцько-Житомирської дієцезії XVII-XIX ст.: історико-бібліотекознавчий аспект» до подання на спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

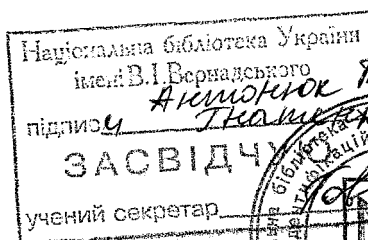
Рецензенти:

Антонюк Т.Д., доктор історичних наук, провідний науковий співробітник відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства НБУВ

Вакульчук О. А., доктор історичних наук, заввідділу пресознавства НБУВ

Гнатенко Л. А., доктор історичних наук, старший науковий співробітник

відділу кодикології та кодикографії ІР НБУВ

Т.Д. Антонюк, Вакульчук О.А.,

Горьва